

حرام‌های خزنده در اموال / چگونه تشخیص دهیم که مال مان به حرام آلوده شده است؟

همان‌طور که اکنون دزدی فقط از دیوار مردم بالا رفتن نیست، کسب مال حرام نیز فقط دزدیدن و کم‌فروشی نیست. باید منصف بود، اگر به اندازه تعهد و میزان حقوقتان کار نمی‌کنید نگران باشید!

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا) رعایت نکردن برخی از مهم‌ترین دستورات دینی علی‌رغم اعتقاد به آنها، مسئله‌ای است که به دلیل آگاهی ناقص در خصوص مسائل دینی رخ می‌دهد.

برخی از مفاهیم دینی در جامعه بسیار عمومیت دارند مثل مفهوم روزی حلال و نکته جالب این است که تقریباً همه معتقد به آن بوده و فکر می‌کنند (تأکید می‌شود صرفاً فکر می‌کنند) که به این دستور دینی عمل می‌کنند.

اما دقت و بررسی در خصوص نحوه تحقق روزی حلال نشان دهنده این است که متأسفانه بخشی از درآمد مردم آلوده به حرام شده یا حداقل شبهه‌ناک است، بر همین اساس توجه به نحوه کسب حلال و چگونگی حلال بودن روزی، یک ضرورت برای هر مسلمان است.

خداوند در سوره نحل آیه ۱۴ می‌فرماید: «فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْ إِنْسَانٍ لَّا يَشْكُرُونَ» پس، از آنچه خدا روزی شما کرده است حلال و دلپذیر بخورید و سپاس نعمت خدا را به جا آورید اگر تنها او را می‌پرستید».

رزق هر کس غیر از دارایی و ثروت اوست

رزق واژه‌ای عربی است و معادل روزی بوده که به معنای خوراک روزانه، نصیب و بهره به کار رفته است و در اصطلاح چیزی است که می‌توان از آن بهره‌برداری کرد. پس رزق چیزی است که قابلیت بهره‌برداری دارد، در نتیجه رزق هر کس غیر از دارایی و ثروت اوست. پس رزق هر کس به میزان برخورداری او از نعمت خدادای است نه میزان دارایی‌اش، چرا که خداوند روزی خود را شامل حال همه بندگان می‌کند.

وجدانتان را قاضی کنید؛ اگر در مقابل دستمزد به مقدار لازم کار انجام داده‌اید آن پول حلال است

حجت‌الاسلام والمسلمین علی‌اکبر مهدی‌پور، استاد حوزه علمیه قم در خصوص روزی حلال و نحوه کسب آن به ایکنا، گفت: کسب روزی حلال یکی از مهم‌ترین نشانه‌های ایمان بوده و روزی حلال از جمله واجبات دینی است که تأثیر مستقیمی بر دیگر ابعاد زندگی و حتی در نسل انسان دارد و انسان را با سعادت دنیوی و اخروی روبرو خواهد کرد.

وی افزود: نان حلال به همه اشخاص و همه اقشار مربوط می‌شود. یعنی اگر یک روحانی و منبری پنجاه تومان بگیرد و به بالای منبر برود و به اندازه آن پول به مردم مطلبی یاد ندهد، آن پول حرام می‌شود. اگر وجدان خود را قاضی کنیم که در مقابل حقوق و دستمزد به مقدار لازم کار انجام داده‌ام آن پول حلال است.

حجت‌الاسلام مهدی‌پور اشاره کرد: همه بدانند که روزی حلال پربرکت است، برکت به معنای فزونی، بسیاری، خجستگی، نیک‌بختی و سعادت است و هر عملی که رضایت بنده و خداوند را به دنبال داشته باشد با برکت خواهد شد. یکی دیگر از برکات طلب روزی حلال، ایجاد رفاه خانواده است که در اسلام نسبت به این مسئله بسیار تأکید شده و همین امر نشان از حمایت خداوند از افرادی است که کسب روزی حلال را سرلوحه فعالیت اقتصادی خود قرار داده‌اند.

فرزند صالح از برکات رزق حلال است

حجت‌الاسلام والمسلمین مصطفی جمالی، عضو فرهنگستان علوم اسلامی در این خصوص گفت: روزی حلال خاصیت‌های فراوانی دارد ایجاد رفاه خانواده، آموزش گناهان و فرزند صالح از برکات رزق حلال است و کار و تلاش مشروع برای کسب روزی حلال صرف‌نظر از نوع کار موجب شرافت و کرامت انسان خواهد شد و انسان را از هر نوع بدی و زشتی در امان نگه می‌دارد.

وی افزود: در روزی حلال و پربرکت، جنبه الهی و معنوی بسیار تأثیرگذار است و این به فزونی، تعالی و ماندگاری نعمت کمک می‌کند و در نهایت، انسان را به سلامت دنیوی و سعادت اخروی نزدیک می‌کند زیرا که خداوند با برکت دادن روزی مومنین را به کسب روزی حلال تشویق خواهد کرد.

در برخی ادارها کارمندان در مقابل وظیفه محوله خود نسبت به ارباب رجوع کم‌کاری می‌کنند؛ آیا این اقدام تأثیری در رزق حلال دارد؟

حجت‌الاسلام مهدی‌پور استاد حوزه علمیه قم پاسخ می‌دهد که تمام کسب و کارهایی که در آن گرانفروشی، ظلم به مردم، احتکار و امثال اینها نباشد کسب‌های حلال است. در اداره‌های ما متأسفانه یک سری از افراد حرمت محل کار نمی‌شناسند و به جای راه‌انداختن کار ارباب رجوع وقت خود را با خواندن روزنامه، دیدن تلویزیون، چک کردن سایت‌ها و... می‌گذارند که این کار اشتباه است حتی رفتن به نماز و نهار وقت مشخصی دارد، پس ما نمی‌توانیم به بهانه صرف نهار و یا خواندن نماز از وقت کاری خود کسر کنیم چراکه تمام این رفتارها مال را دچار شبهه می‌کند.

ورود رزق حرام با استفاده از لوازم اداری برای کار شخصی

وی گفت: متأسفانه در بخش‌هایی از ادارات به حدی نابهنجاری کاری و رفتاری دیده می‌شود که افراد به جای یکدیگر کارت

حضور می‌زنند و یا از تلفن و لوازم ادارات برای امورات شخصی استفاده می‌کنند این کارها برای کسب مال درست نیست و درآمد این افراد قطعاً حرام خواهد بود.

کم‌کاری است که مال را دچار شبهه می‌کند

حجت‌الاسلام جمالی ادامه داد: برای حلال بودن درآمد، هر انسانی که در شرکت یا نهاد دیگری استخدام می‌شود باید آنگونه که تعهد می‌دهد کار کند، یعنی آنکه هشت ساعت تعهد کاری دارد حتی نمی‌تواند یک ساعت از آن را کم کند. زیاد کار کردن مشکلی ندارد این کم‌کاری است که مال را دچار شبهه می‌کند.

دوری از سرپوش گذاشتن‌ها

وی ادامه داد: این تصور که بنده از تلفن همراه خود برای کار اداری استفاده می‌کنم پس می‌توانم از تلفن اداره برای کار شخصی استفاده کنم صحیح نیست زیرا شما مجبور به استفاده از تلفن شخصی خود جهت کار اداری نیستید و نباید این امر را سرپوشی بر استفاده شخصی از بیت‌المال در نهادهای دولتی و استفاده از بودجه نهاد خصوصی جهت انجام امور شخصی خود قرار داد.

باید تشخیص دهیم که آیا روزی و مال ما حلال است یا نه

ماندگاری و با برکت بودن روزی حلال بر هیچ مومنی پوشیده نیست و همه بر این موضوع واقف هستیم که هر دارایی که با رضایت و خرسندی بدست آید و در راه کسب آن آموزه‌های دینی رعایت شده باشد دلچسب‌تر بوده و کارایی بیشتری داشته و در امور خیر و گوارا مصرف می‌شود.

اما برای اینکه بتوانیم از عواقب استفاده از روزی حرام دور و در امان باشیم ابتدا باید تشخیص دهیم که آیا روزی و مال ما حلال است یا نه، در همین باره نظر کارشناسان دینی را جویا شدیم.

اگر دارایی‌هایتان به سادگی بر اثر حوادث، بیماری و ... خرج می‌شود، نگران شوید

حجت‌الاسلام و المسلمین یعقوب جعفری، مفسر دینی و قرآن‌پژوه در این خصوص به ایکننا چنین گفت: حرام‌خواری برکت را از بین می‌برد هر زمان فردی شاهد بود که دارایی‌هایش به سادگی بر اثر حوادث بیماری و یا موارد دیگر از بین می‌رود و یا طوری خرج می‌شود که به چشم نمی‌آید باید در نحوه بدست آوردن مال خود دقت بیشتری داشته باشد که مبادا این مال حرام باشد. وی افزود: دعای فرد حرام‌خوار مستجاب نمی‌شود و قساوت قلب و سیاهی دل نصیب حرام‌خوار شده و پند و اندرز در او اثر نمی‌کند و راه گناه را پیش می‌گیرد.

برای کسب روزی حلال باید شرایط زیادی را رعایت کرد که رعایت آنها مورد خواست و رضای خدا و ائمه اطهار(ع) است و اگر روزی حلال کسب شود، عبادات دیگر هم در معرض قبولی قرار می‌گیرد زیرا شرایط لازم برای قبولی در آنها پدید می‌آید مثلاً لباس نمازگزار یا مکان نمازگزار باید مباح باشد که این حاصل کسب حلال است.

نظر جامعه‌شناسی در خصوص روزی حلال

ابوالحسن امین‌مقدسی، جامعه‌شناس و محقق علوم قرآنی درباره عوامل اجتماعی مال حلال و حرام گفت: روزی حلال سبک زندگی را به سبک زندگی دینی تغییر داده و استحکام خانواده و آرامش روح و روانی را در پی دارد.

وی افزود: همه علوم اجتماعی نشان داده است که نارضایتی مخلوقات در پی کسب روزی نامشروع و حرام خشم مخلوق را در پی دارد و همین امر باعث از بین رفتن برکات منابع مالی خواهد شد. به گونه‌ای که امام صادق (ع) می‌فرماید: «کسی که از طلب حلال شرم نکند، بارش سبک، سختی‌اش آسان و خانواده‌اش در رفاه قرار می‌گیرند».

امین‌مقدسی اشاره کرد: اگر انسان عادت به خوردن مال حرام کند روی خوشی و سعادت را نمی‌بیند و پس از سال‌ها اگر به کرده خود نگاه کند دچار سرخوردگی شده و وجدانی آزرده خواهد داشت و از جامعه سالم و شاداب‌تر خواهد شد.

کسب روزی حلال در هر زمان و مکانی مسائل خاص خود را داشته و دارد ولی به نظر می‌رسد که امروزه به دلیل پیچیدگی‌های زندگی ماشینی، کسب روزی حلال سخت‌تر شده است که برای اینکه راه‌حل‌های مناسبی جهت کسب روزی حلال را بدست آوریم باید شناخت کافی از نحوه کسب و کار دینی و روزی حلال داشته باشیم.

همچنین سید مهدی آقاپور جامعه‌شناس در حوزه دینی اظهار کرد: مال حرام چون متعلق به ما نیست پس بی‌دلیل و در شرایط نامطلوب از دست انسان خارج شده و بدون برکت است در صورتی که مال حلال حق مومن بوده و برای آن برکات زیادی را به ارمغان خواهد داشت.

کسب روزی جهت زدودن فقر وابستگی فردی و اجتماعی

وی با اشاره به اینکه اولین و مهم‌ترین گام در جهت زدودن فقر و نیازمندی و وابستگی فردی و اجتماعی به دیگران کسب روزی حلال است بیان کرد: کسب روزی حلال که از دستورات دینی ما است باعث خواهد شد تا افراد سالم و صالح از درون خانواده تربیت و وارد اجتماع اسلامی شوند و خانواده از مشکلات اجتماعی در امان بماند.

منشأ بسیاری از مشکلات خانواده‌ها؛ رزق و روزی حرام

آقاپور تاکید کرد: منشأ بسیاری از مفاسد اجتماعی و مشکلات موجود در خانواده‌ها رزق و روزی حرام و درآمدهای نامشروع است.

رزق حلال در بازار/ محیطی که قبل از وارد شدن به آن باید نحوه کار کردن در آن را آموخت

بازار، این فضای کسب و کار، همه را مشغول خود کرده تا روزی خود را افزایش داده و روند درآمدزایی خود را رو به رشد قرار دهند و این فضا جایی است که باید با تاسی از آموزه‌های دینی در زمینه کسب رزق حلال تلاش کرد. در دستورات اکید اسلامی است که کسی که می‌خواهد کار تجارت را در پیش بگیرد اول باید اصول اسلامی تجارت را یاد بگیرد والا مالش به حرام آمیخته

می‌شود.

بازار تهران قلب تهران و الگوی همه بازاریان سراسر کشور

حسین فصیحی، فرمانده بسیج اصناف بازار تهران در این خصوص گفت: بازار تهران قلب تهران و الگوی همه بازاریان سراسر کشور است، اگر بتوانیم کسب رزق حلال را در بین بازاریان تهران نهادینه کنیم خواهیم توانست این فرهنگ را به دیگر بازارها اشاعه داده و کسب روزی حلال و انصافانه را وارد کسب و تجارت همه کسبه‌ها کنیم. فصیحی ادامه داد: از دیدگاه پیشوایان معصوم(ع) اگر نیت‌ها در کسب و کار خالص باشد و همیشه سعی شود رضایت طرفین در بازار جلب شود و کاسبی از راه حلال صورت گیرد، همه کسب و کار انسان رنگ الهی به خود می‌گیرد و ارزشی غیر قابل وصف پیدا می‌کند.

باید از سوگند و ستایش کالا در معامله پرهیز کرد

محمود میرآخورلو، کاسب و معتمد بازار لوازم خانگی در این مورد این‌چنین بیان کرد: برای داشتن روزی حلال باید از سوگند و ستایش کالا در معامله پرهیز کرد و برای به دست آوردن روزی حلال باید با دادن اطلاعات صحیح به مشتریان و بیان عیوب کالا، از قسم خوردن در این زمینه پرهیز کنیم.

وی با اشاره به اینکه کم‌فروشی یک امر ناپسند و حرام است گفت: کسب و تجارت از روابط کهن اجتماعی است و آداب و سنن خاص خود را دارد و دین اسلام جهت پویایی و سالم‌سازی این روابط قوانینی را وضع کرده تا تجار و کسبه با استفاده از دستورات اسلامی به معاملات حلال دست پیدا کنند و لقمه حلال به خورد فرزندان خود دهند.

اخلاق نیکو از فضایل یک فروشنده و کاسب دینی است

میرآخورلو اضافه کرد: اخلاق نیکو از فضایل بارز یک فروشنده و کاسب دینی است و بداخلاقی یکی از منکرات اخلاقی است که در کسب و کار نیز تأثیر منفی داشته و باعث ورود رزق حرام در درآمد بازاریان خواهد بود.

مسئله شرع شوخی و ساده‌انگاری نیست

برخی با وحشت از تأثیر روزی حرام بر زندگی سخن می‌گویند در حالی که خود نامی شرعی بر نزول می‌گذارند، کم‌کاری که نوعی دزدی محسوب می‌شود را مرتکب می‌شوند، سود غیر منطقی کسب و کار که کلاه‌برداری است را کسب می‌کنند و ...، باید دقت کرد، مسئله شرع شوخی و ساده‌انگاری نیست.

درآمدی که بر اساس موازین شرعی نباشد درآمد حرام محسوب می‌شود، کم‌فروشی، دروغ در معامله و معاملاتی که یکی از طرفین راضی نباشد روزی حرام را وارد زندگی می‌کند پس کاسب مسلمان باید احکام و اخلاق معامله را مطالعه و به آن عمل کند تا روزی وی بدون شبهه باشد.